

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Obdo/28/2023
Identifikačné číslo spisu:	2708899979
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2708899979.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a členiek senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu: Ing. Z. R., CSc., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom K. (s ukončením podnikania ku dňu 01.06.2018), zastúpeného advokátskou kanceláriou VALACHOVIČ & PARTNERS s.r.o., so sídlom Mostová 2, Bratislava, IČO: 50 647 903, proti žalovanému: K. C., nar. XX.XX.XXXX, .trvale bytom I. (s ukončením podnikania ku dňu 18.03.2022; právny nástupca Jána Skalu Stavoiimpex, s miestom podnikania Holíč, Námestie Mieru 20, IČO: 11838574, ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX), zastúpenému advokátom JUDr. László Lengyel, so sídlom Športová 978/45, Dunajská Streda, IČO: 34 071 971, „o zaplatenie 32 931,92 eur s príslušenstvom“, vedenom na Okresnom súde Senica (predtým Okresný súd Skalica) pod sp. zn. SI-3Cb/360/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 25. októbra 2022 č. k. 21Cob/43/2020-1717, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 25. októbra 2022 č. k. 21Cob/43/2020-1717 v napadnutej časti I. výroku o zamietnutí zvyšku žaloby a vo výrokoch II., III., IV. a V.
z r u š u j e a v r a c i a vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Skalica (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom (druhým v poradí) č. k. 3Cb/360/2008 - 1462 zo dňa 25. novembra 2019 vo výroku I. žalobu zamietol. Výrokmi II. až IV. žalovanému, štátu a vypočutým svedkom priznal nárok proti žalobcovi „na náhradu trov konania v celom rozsahu.“

2. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že žalobca sa prostredníctvom žaloby podanej na súd 10.11.2003, po jej zmene (pripustenej uznesením č. k. 8Cb 39/2005-227 zo dňa 02.11.2006) a čiastočnom späťvzatí (zo dňa 04.01.2012), domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 21 777,70 eur s úrokom z omeškania 9,5 % ročne z tejto sumy od 24.10.2003 do zaplatenia, sumy 11 617,87 eur s úrokom z omeškania 9,5 % ročne z tejto sumy od 18.09.2003 do zaplatenia

a zmluvnej pokuty 0,1 % denne zo sumy 11 617,87 eur od 18.09.2003 do 15.10.2003.

Požadované nároky žalobca uplatnil v súvislosti so Zmluvou o dielo zo 04.08.2003 uzatvorenou medzi stranami sporu (ďalej len „zmluva“ alebo „zmluva o dielo“).

3. Žalobca konkretizoval svoje nároky tak, že sumu 21 777,70 eur uplatňuje na základe faktúry č. 0632003 z 15.10.2003, a to za stavebné práce (montáž a demontáž debnenia a stropnej konštrukcie I NP 67 580 Sk) 2240,59 eur, (montáž armatúry strop.

Konštrukcie nad I. NP 11 900 Sk) 395 eur, (spracovanie betónovej zmesi do vjazdov do garáží 2 080 Sk) 69 eur, náhradu za odcudzené kov. stojky (10 ks) 977,10 eur, zmluvnú pokutu

829,50 eur, zmluvnú pokutu 6975,96 eur, náhradu za zhotovenie stavby po odpočítaní toho,

čo ako zhotoviteľ stavby nevykonaním ušetril 10 290,11 eur. Z výslednej sumy 21 777,70 eur (súčet uvedených súm však správne tvorí 21 777,26 eur - pozn. najvyššieho súdu) požaduje žalobca 9,5 % úrok z omeškania od 24.10.2003 do zaplatenia. Žalobca ďalej uplatnil za vykonané práce v prvej etape sumu 11 617,87 eur s 9,5 % úrokom z omeškania od 18.09.2003 do zaplatenia a zmluvnou pokutou vo výške 0,1 % denne z 11 617,87 eur od 18.09.2003 do dňa odstúpenia

od zmluvy (t.j. 15.10.2003) v sume 302,07 eur. Súčet takto uplatnených nárokov predstavuje

čo do istiny sumu 33 395,57 eur a s vyčíslenou zmluvnou pokutou 302,07 eur spolu

33 395,57 eur (správne v súčte 21777,26+11617,87+302,07=33697,20 - pozn. najvyššieho súdu).

Žalobca podaním z 19.02.2019 vzal žalobu späť v ďalšej časti, pričom predmetom sporu zostal nárok žalobcu na zaplatenie sumy 21 000,37 eur s úrokom z omeškania 9 % ročne z tejto sumy

od 24.10.2003 do zaplatenia a nárok žalobcu na zaplatenie sumy 11 617,87 eur s úrokom

z omeškania 9 % ročne z tejto sumy od 18.09.2003 do zaplatenia a zmluvná pokuta

vo výške 0,1 % denne zo sumy 11 617,87 eur od 18.09.2003 do 15.10.2003 (v súčte čo do istiny 32 618,24 eur - pozn. najvyššieho súdu).

4. Súd prvej inštancie považoval za nesporné uzatvorenie zmluvy o dielo medzi stranami sporu, predmetom ktorej bolo zhotovenie radových poschodových garáží.

Žalovaný dňa 18.09.2003 namietal vady vykonanej časti diela, v dôsledku čoho v stavebnom zázname uviedol, že záloha na cenu diela bude uhradená do 7 dní podľa zmluvy po odstránení vytknutých vád.

Žalobca vytknuté vady v zázname z 18.09.2003 neuznal a trval na úhrade zálohovej platby. Následne listom zo dňa 14.10.2003 žalovanému oznámil, že dňom 15.10.2003 odstúpuje od zmluvy z dôvodu, že si žalovaný dlhodobo neplnil povinnosti zo zmluvy o dielo. Taktiež žalovanému oznámil, že dňa 11.10.2003 bolo odcudzených 10 ks kovových výsuvných stojok ISD NOE, ktorých náhradu si voči nemu uplatňuje.

5. Po znaleckom dokazovaní vykonanom v zmysle záväzného názoru odvolacieho súdu, vyjadreného v predchádzajúcom kasačnom uznesení Krajského súdu v Trnave z 26.11.2011,

č. k. 21Cob/34/2011-793, 21Cob/35/2011, súd prvej inštancie konštatoval, že ak dielo alebo jeho časť má vady, nemá objednávatel' povinnosť dielo prevziať, pričom vyvodil zodpovednosť žalobcu za vady diela. Keďže nepovažoval za preukázané omeškanie žalovaného s úhradou zálohovej platby (podľa čl. VI, bod 6.1.3 zmluvy o dielo), pre ktoré by vzniklo žalobcovi právo odstúpiť od zmluvy, nepovažoval za dôvodný žalobcov nárok na zaplatenie ceny diela

po odpočítaní toho, čo ušetril nevykonaním diela v plnom rozsahu, a to ani podľa § 548

ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ObZ“), ani podľa § 551 ods. 2 ObZ.

6. K zamietnutiu nároku žalobcu na náhradu škody vo výške 977,10 eur v súvislosti

s odcudzením stavebných stojok, súd prvej inštancie uviedol, že žalobca k uplatnenému nároku neposkytol dostatok skutkových tvrdení ani dôkazov. Zo zmluvy o dielo vyplýva povinnosť objednávatel'a strážiť materiál a zariadenia zmontované alebo dodané zhotoviteľom na stavbu

v čase mimopracovnom. Zo žiadneho dôkazu však nevyplýva vymedzenie pracovného

a mimopracovného času. Tvrdenie, že v čase prerušenia prác išlo o mimopracovný čas, neobstálo, keďže žalobca nemal právo prerušiť práce, mal v nich pokračovať a odstrániť vady diela.

7. K nároku na zmluvnú pokutu 0,1 % denne zo sumy 11 617,87 eur od 18.09.2003

do 15.10.2003 súd prvej inštancie zaujal obdobné stanovisko, podľa ktorého žalovaný nemohol byť v omeškaní, keďže žalobca nebol oprávnený prerušiť práce na diele.

K námietke žalobcu v súvislosti s dohodnutým zádržným právom uviedol, že zo zmluvy o dielo nevyplýva, že by sa zádržné právo malo viazať na vady pohľadového betónu, ktoré boli žalobcovi vytknuté, teda žalovaný sa do omeškania nedostal.

8. Na odvolanie žalobcu rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej tiež „odvolací súd“)

tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku zmenil a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 20 479,35 eur spolu s úrokom z omeškania

vo výške 9 % ročne od 25.10.2003 do zaplatenia, zmluvnú pokutu vo výške 0,1 % denne zo sumy 11 617,87 eur od 18.09.2003 do 15.10.2003 v sume 313,68 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol (I. výrok). Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 39,88 % (II. výrok), štátu priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 69,94 % proti žalobcovi a v rozsahu 30,06 % proti žalovanému (III. výrok), vypočutým svedkom priznal nárok na náhradu svedočného v rozsahu 69,94 % proti žalobcovi a v rozsahu 30,06 % proti žalovanému (IV. výrok) a znalkyni priznal nárok na náhradu znalečného v rozsahu 69,94 % proti žalobcovi a v rozsahu 30,06 % proti žalovanému (V. výrok).

9. Odvolací súd uznesením z 01.02.2022, č. k. 21Cob/43/2020-1638 rozhodol, že v konaní pokračuje s právnym nástupcom žalovaného, označeným v záhlaví tohto rozhodnutia dovolacieho súdu (§ 165 ods. 1 CSP, § 63 ods. 2 CSP), keďže bolo ukončené dedičské konanie

po (pôvodne žalovanom) neb. K. C., pričom všetky práva a povinnosti súvisiace s činnosťou obchodného podniku (pôvodne žalovaného) nadobudol terajší žalovaný ako jeho právny nástupca (dedič).

10. Odvolací súd na prejednanie odvolania žalobcu nariadil a vykonal viaceré pojednávania, v dňoch 05.04.2022 (skonštatovanie sporných a nesporných skutočností medzi stranami, vymedzenie sporných právnych otázok), 10.05.2022 (dokazovanie listinnými dôkazmi a znaleckými posudkami), 14.06.2022 (výsluch znalkyne Ing. Schulzovej), 27.09.2022 (opakovanie dokazovania, výsluch znalkyne Ing. Zavadilovej, ukončenie dokazovania, záverečné reči strán), 25.10.2022 (verejné vyhlásenie rozsudku). Odvolací súd v rámci predbežného právneho posúdenia veci na pojednávaní 05.04.2022 strany informoval, že sa bude zaoberať platnosťou odstúpenia žalobcu od zmluvy o dielo v zmysle § 344 a nasl. ObZ a oprávnenosťou jednotlivých žalobcom uplatnených nárokov.

11. Odvolací súd sa primárne zaoberal otázkou platnosti odstúpenia žalobcu od zmluvy o dielo a dospel k záveru, že vymedzený dôvod odstúpenia od zmluvy nie je dostatočne špecifikovaný, čo zakladá neplatnosť právneho úkonu odstúpenia pre jeho neurčitosť.

V tejto súvislosti odvolací súd konštatoval, že zmluva o dielo v dôsledku neplatného odstúpenia od zmluvy žalobcom nezanikla, avšak zo zisteného skutkového stavu je zrejmé, že dielo, ktoré mal v zmysle zmluvy vykonať žalobca, nechal žalovaný dokončiť treťou osobou, preto záväzok žalobcu ako zhotoviteľa uskutočniť dielo zanikol pre dodatočnú nemožnosť plnenia.

12. Následne sa zaoberal tým, či záväzok žalobcu ako zhotoviteľa vykonať dielo zanikol

z dôvodov, za ktoré zodpovedá žalovaný ako objednávateľ. Odvolací súd zhrnul, že žalobca práce na diele prerušil z dôvodov na strane žalovaného - nezaplatenia dohodnutej zálohy, nezadania pokynov, podľa ktorej projektovej dokumentácie má postupovať a nedodania požadovanej armatúry žalobcovi. Odvolací súd mal na rozdiel od súdu prvej inštancie za to, že žalobca prerušil práce na diele oprávnene. Uvedený záver odôvodnil tým, že žalovaný ako objednávateľ

mal zmluvnú povinnosť prevziať oddebnené stenové konštrukcie 1. podlažia a zaplatiť žalobcovi ako zhotoviteľovi zálohovú platbu 350 000 Sk, a to bez ohľadu na prípadné vady časti diela ponúkanej k prevzatíu. K tomu uviedol, že prevzatie oddebnených stenových konštrukcií 1. podlažia žalovaným bolo odkladacou podmienkou podľa § 36 zákona č. 40/1964 Zb.

Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „OZ“) pre vznik povinnosti žalovaného uhradiť zálohovú platbu 350 000 Sk. Splnenie tejto podmienky záviselo od vôle žalovaného, pričom

zámerné zmarenie splnenia podmienky účastníkom, ktorému je nesplnenie na prospech, spôsobuje, že právny úkon sa stane nepodmieneným (§ 36 ods. 3 OZ). Pokiaľ žalovaný odmietol žalobcovi uhradiť zálohovú platbu 350 000 Sk z dôvodu, že časť diela, prevzatím ktorej sa vyplatenie zálohy podľa zmluvy podmieňovalo, mala kvalitatívne vady, tak odvolací súd uzavrel, že žalovaný zámerne zmaril splnenie podmienky prevzatia danej časti diela v určitom stupni rozostavanosti, preto sa právo žalobcu na poskytnutie zálohovej platby stalo nepodmieneným. Ak žalobca práce na diele z tohto dôvodu prerušil, postupoval v súlade so zmluvou (čl. VIII bod 8.), a teda oprávnené. Na základe vyššie uvedených úvah odvolací súd dospel k záveru, že záväzok žalobcu vykonať dielo zanikol z dôvodov, za ktoré zodpovedá žalovaný.

13. Na vzájomné vysporiadanie strán odvolací súd aplikoval § 544 ods. 2 ObZ.

Uzavrel, že žalobca má nárok na zaplatenie ceny podľa zmluvy po odpočítaní toho, čo ušetril nevykonaním diela v celom rozsahu. Odvolací súd pri určení ceny diela podľa uvedeného ustanovenia vychádzal zo znaleckého posudku Ing. Schulzovej, pričom na námietky žalobcu uviedol, že nebral do úvahy znalecký posudok Ing. Krajčíka č. 3/2012 (rovnako ako znalecký posudok č. 21/2018 znaleckej organizácie Ústav stavebnej ekonomiky, s.r.o. a odborné stanovisko č. 2/2016 Ing. Jozefa Polášeka), pretože tieto vychádzajú zo žalobcom nesprávne položených otázok, keďže úlohou znalca bolo stanoviť výšku obvyklej ceny za vykonanie stavebných prác a dodávok, avšak pre rozhodnutie vo veci bolo potrebné určiť hodnotu prác a výkonov ocenených spôsobom dohodnutým v zmluve.

14. Odvolací súd konštatoval, že žalobca splnil podmienky pre vyplatenie dohodnutej zálohovej platby 350 000 Sk, preto mu vzniklo právo na zaplatenie zmluvnej pokuty dojednanej pre prípad omeškania objednávateľa s jej poskytnutím (čl. VII. bod 1. zmluvy o dielo), a to vo výške 0,1 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania, čo v uplatnenom období od 18.09.2003 do 15.10.2003 predstavuje sumu 313,68 eur, ktorú odvolací súd žalobcovi priznal.

15. Odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodný nárok žalobcu na náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť odcudzením 10 ks teleskopických stojok zo staveniska. Podľa zistení odvolacieho súdu, žalobca neprekázal vznik škody, keďže v súvisiacom trestnom konaní uvádzal typ stojok 1900-3425 a v tu posudzovanom konaní sa dožadoval náhrady za odcudzené stojky typu 1900-3400, pričom predložil faktúru o zakúpení 50 ks tohto typu stojok, ktoré však boli v inej (vyššej) hodnote ako ním tvrdené odcudzené stojky v trestnom konaní.

16. Odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku I. zmenil tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 20 479,35 eur (t. j. 12 673,54 eur + 829,85 eur + 6 975,96 eur) spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 25.10.2003 do zaplatenia, zmluvnú pokutu vo výške 0,1 % denne zo sumy 11 617,87 eur od 18.09.2003 do 15.10.2003 v sume 313,68 eur a vo zvyšku žalobu zamietol.

17. Za účelom určenia pomeru náhrady trov konania, po zosumarizovaní v celom konaní uplatňovaných nárokov uviedol, že žalobca sa pôvodne domáhal zaplatenia sumy 69 166,60 eur, pričom úspech mal v časti o zaplatenie 20 793,03 eur (20 479,35 eur + 313,68 eur), čo predstavuje úspech žalobcu v rozsahu 30,06 % a vo zvyšnej časti 69,94 % je úspešný žalovaný. Čistý úspech žalovaného tak predstavuje 39,88 % a v tomto rozsahu odvolací súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi.

18. Žalobca (ďalej tiež „dovolateľ“) podal proti rozsudku odvolacieho súdu včas dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodil z dôvodov podľa ust. § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“) a podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti (t. j. o zamietnutí zvyšku žaloby) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne navrhol rozsudok odvolacieho súdu zmeniť tak, že dovolací súd žalobe vyhovie aj vo zvyšku a prizná žalobcovi nárok voči žalovanému na náhradu trov konania v celom rozsahu.

19. Dovolateľ s poukazom na § 420 písm. f) CSP namietal, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je prekvapivé. Uviedol, že súdy nižších inštancií sa v konaní a pri rozhodovaní predchádzajúcim napadnutému rozsudku zaoberali zánikom záväzku len v kontexte odstúpenia žalobcu od zmluvy, avšak v rozhodnutí odvolacieho súdu bol zánik záväzku (novo) zvažovaný výlučne pre dodatočnú nemožnosť plnenia z dôvodu splnenia (zvyšku) záväzku treťou osobou, pričom v predošlom konaní sa súdy touto otázkou nezaoberali. Dovolateľ uviedol, že takúto právnu kvalifikáciu vo veci odvolací súd nenaznačil ani na pojednávaniach.

20. K námietke nesprávneho právneho posúdenia veci dovolateľ uviedol, že odvolací súd nárok na zaplatenie zálohovej platby vo výške 11 617,87 eur (350 000 Sk) subsumoval pod § 544 ods. 2 ObZ, resp. § 548 ods. 2 ObZ, ktoré však možno aplikovať iba na nároky vzniknuté v súvislosti so zaniknutou časťou záväzku, avšak na túto časť záväzku odvolacím súdom vyvedená dodatočná nemožnosť plnenia nemala vplyv. Odvolací súd teda podľa názoru dovolateľa nepostupoval v súlade so zákonom, keď zamietol uplatnený peňažný nárok na úhradu zálohovej platby s odôvodnením, že aj na túto časť ceny diela dopadá zánik záväzku a vysporiadanie podľa § 544 ods. 2 ObZ v spojení s § 548 ods. 2 ObZ. Dovolateľ uviedol, že uvedená nesprávnosť zakladá dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom dovolateľ naformuloval právne otázky, ktoré v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte neboli vyriešené, v znení: „či dodatočná nemožnosť dokončenia diela pre jeho čiastočné vykonanie treťou osobou má za následok zánik celého záväzku alebo iba jeho časti, ktorá zodpovedá nevykonanej časti diela zo strany zhotoviteľa“ (ďalej tiež „prvá otázka“) a „či pod nárok predpokladaný podľa ust. § 544 ods. 2 ObZ, v spojení s ust. § 548 ods. 2 ObZ možno subsumovať aj nárok zhotoviteľa na úhradu splatnej časti ceny diela za riadne vykonanú časť diela, na ktorej úhradu vznikol zhotoviteľovi nárok ešte pred zánikom ostatnej časti záväzku“ (ďalej tiež „druhá otázka“).

21. Dovolateľ súčasne namietol aj spôsob výpočtu nároku podľa § 548 ods. 2 ObZ, pričom uviedol, že čiastka, ktorú je objednávatel' na základe § 548 ods. 2 ObZ povinný zhotoviteľovi uhradiť (v prípade zániku záväzku ako celku), zahŕňa zmluvne dohodnutú cenu za vykonanú časť diela (ak došlo k zániku záväzku aj v tejto časti) a dohodnutý zisk zhotoviteľa z nevykonanej časti diela, ktorý predstavuje rozdiel medzi zmluvne dohodnutou cenou diela a obvyklou cenou nákladov, ktoré zhotoviteľ nevykonaním diela v celom rozsahu ušetril. Nárok zhotoviteľa podľa § 548 ods. 2 ObZ predstavuje sankciu pre objednávatel'a, ktorý zánik záväzku zaviniť a pre zhotoviteľa finančnú kompenzáciu, aby neprišiel o svoj zisk predpokladaný zmluvou o dielo. Nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu v tejto časti má spočívať v tom, že od dohodnutej ceny diela odvolací súd neodpočítal to, čo zhotoviteľ ušetril nevykonaním diela v celom rozsahu, teda obvyklú cenu usporených nákladov na nerealizovanú časť diela stanovenú na základe znaleckého posúdenia, ale nesprávne odpočítal časť zmluvne dohodnutej ceny pripadajúcej na nedokončenú časť diela. Odvolací súd teda nesprávne odpočítal časť ceny diela, v ktorej je obsiahnutý aj zmluvne dohodnutý zisk zhotoviteľa. Uvedené podľa názoru dovolateľa zakladá dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom otázka zásadného významu, ktorá doposiaľ v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola jednoznačne vyriešená znie: „či sa pri odpočte toho, čo zhotoviteľ usporil nevykonaním diela v celom rozsahu na účely vyčíslenia nároku podľa § 548 ods. 2 ObZ má vychádzať z obvyklej ceny usporených nákladov, ktoré zhotoviteľ nemusel vynaložiť na nerealizovanú časť diela alebo z príslušnej časti zmluvne dohodnutej ceny pripadajúcej na nerealizovanú časť diela?“ (ďalej tiež „tretia otázka“).

22. Dovolateľ tiež namietol, že pri uplatnení nároku zhotoviteľa diela podľa § 548 ods. 2 ObZ, súd neskúma naplnenie hmotnoprávných predpokladov zodpovednosti za škodu podľa § 373 ObZ, ako to nesprávne konštatuje odvolací súd v odseku 96 odôvodnenia rozsudku. Dovolateľ uviedol, že síce tento nárok pomenoval ako ušlý zisk, avšak v zmysle zásady „iura novit curia“ je právna kvalifikácia vecou súdu. Podporne uviedol rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/385/2012 zo 06. februára 2013, sp. zn. 7Cdo/120/2015 z 21. októbra 2015 a sp. zn. 2Cdo/174/2018 z 30. apríla 2019 a konštatoval, že

sa jedná o ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu tým, že uplatnený nárok nesprávne právne posúdil, keď neaplikoval vyššie uvedenú zásadu „iura novit curia“, v dôsledku čoho v odseku 96 odôvodnenia rozsudku nesprávne konštatoval, že dovolateľ v konaní skutkovo neodôvodnil nárok zodpovedajúci ušlému zisku, a preto je vylúčené, aby bol takýto nárok v konaní priznaný. Dovolateľ uviedol, že už v samotnej žalobe odôvodnil uplatnený peňažný nárok pôvodne vo výške 310 000 Sk (10 290,11 eur) práve s poukazom na § 548 ods. 2 ObZ. Za otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dovolateľ označil formuláciu, „či je povinnosťou súdu byť viazaný právnou kvalifikáciou nároku strany sporu, resp. či je súd povinný uplatnený nárok žalobcu v konaní kvalifikovať odchyľne od právneho posúdenia žalobcu na základe ním uvádzaných skutočností, pokiaľ je takáto právna kvalifikácia nesprávna“ (ďalej tiež „štvrtá otázka“).

23. V súvislosti so spôsobom výpočtu uplatneného nároku podľa § 548 ods. 2 ObZ dovolateľ namietol aj nedostatočnosť a svojvoľnosť odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu.

Uvedená vada má spočívať v tom, že odvolací súd riadne neodôvodnil, z akého dôvodu nebral do úvahy niektoré znalecké posudky, ktorými bola stanovená výška úspor, ktoré zhotoviteľ dosiahol nevykonaním diela v celom rozsahu tak, ako to predpokladá § 548 ods. 2 ObZ.

Odvolací súd znalcami stanovené hodnoty úspor neakceptoval, pričom z odseku 95 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že ich nepovažoval za relevantné pre výpočet nároku podľa § 548 ods. 2 ObZ. Podľa názoru dovolateľa odvolací súd postupoval uvedeným spôsobom bez akéhokoľvek náležitého vysvetlenia, z akých právnych noriem vychádzal a akými právnymi úvahami bol vedený, keď dospel k takémuto záveru. Odvolací súd síce uviedol, akým spôsobom vykonal výpočet nároku podľa § 548 ods. 2 ObZ, avšak bez vysvetlenia, z akého dôvodu nebral do úvahy znalcami stanovený výpočet predmetného nároku a tiež neuviedol, z akého dôvodu

a na základe čoho vykonal daný výpočet práve takým spôsobom. Za svojvoľné považuje dovolateľ aj odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v časti posúdenia uplatneného nároku na peňažnú náhradu za odcudzené kovové stojky, a to najmä v odseku 109 odôvodnenia rozsudku.

Dovolateľ uviedol, že ak odvolací súd nepovažoval za hodnoverne preukázanú hodnotu odcudzených stojok podľa faktúry č. 2303628 z 19.03.2003, nič nebránilo tomu, aby pri ustálení ich hodnoty vychádzal z odborného vyjadrenia predloženého do trestného konania, z ktorého vychádza aj výška uplatneného nároku 29 436 Sk (977,10 eur). Absencia náležitého odôvodnenia v predmetných častiach podľa dovolateľa zakladá dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

24. Záverom dovolateľ žiadal o odklad právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu čo do výrokov II., III., IV. a V., do momentu právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní.

25. Žalovaný vo svojom vyjadrení navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť, pričom napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za správne. Podľa názoru žalovaného je rozsudok odvolacieho súdu riadne odôvodnený, nakoľko poskytuje odpovede na všetky otázky,

ktoré sú pre rozhodnutie vo veci podstatné. K dovolateľom tvrdenému nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, žalovaný uviedol, že dovolateľom formulované otázky, ktoré mali byť odvolacím súdom nesprávne vyriešené, nemali význam pre rozhodnutie vo veci. Žalovaný vyjadril nesúhlas s argumentmi dovolateľa týkajúcimi sa interpretácie ustanovenia § 548 ods. 2 ObZ

a dal do pozornosti závery vyplývajúce z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Obdo/80/2019 z 27. mája 2019, uverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. R 63/2020.

26. Dovolateľ prostredníctvom repliky reagoval na jednotlivé argumenty obsiahnuté vo vyjadrení žalovaného k dovolaniu, pričom zotrval na dovolacích námietkach.

27. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalobca, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia

dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je v časti prípustné ako aj dôvodné.

K právnej úprave prípustnosti dovolania

28. Podľa ustanovenia § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420

a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

29. Právna úprava pripúšťa dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmätočnosti napadnutého rozhodnutia (§ 431 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 432 CSP).

30. Dovolací súd len pripomína, že pri preskúmaní veci v rozsahu dovolacích dôvodov je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho ustálil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne.

31. Dovolací súd sa v danom prípade z dôvodu efektivity prednostne vyjadruje k námietkam dovolateľa, týkajúcim sa právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

K prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP

32. V súvislosti s uplatnenými dôvodmi prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 CSP dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že pre úspešnosť dovolania pre riešenie právnej otázky podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a), b) alebo c) CSP, musí dovolateľ vymedziť dovolací dôvod spôsobom upraveným v ust. § 432 ods. 1 a 2 CSP. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska ust. § 421 ods. 1 písm. a), b) alebo c) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zároveň dovolací súd uvádza, že argumentácia dovolateľa musí byť prispôbená tomu, že dovolanie opierajúce sa o dovolací dôvod podľa ust. § 432 CSP je zamerané výlučne na riešenie právnych otázok, ktoré sú významné aj pre rozhodnutie konkrétneho sporu, čo znamená, že nesmie ísť o otázku hypotetické, prípadne akademické.

33. Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav.

Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo 222/2009 z 26. februára 2010).

Nesprávne právne posúdenie pritom môže byť dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia.

34. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že

posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, pričom zároveň predloží vlastnú právnu argumentáciu, ktorej opodstatnenosť, resp. neopodstatnenosť má dovolací súd v nadväznosti na právne závery odvolacieho súdu posudzovať.

K prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP

35. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

36. Dovolaťel v súvislosti s prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP uviedol, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu tým, že časť uplatneného nároku nesprávne právne posúdil, keď neaplikoval zásadu „iura novit curia“, v dôsledku čoho v odseku 96 odôvodnenia napadnutého rozsudku nesprávne konštatoval, že dovolateľ v konaní skutkovo neodôvodnil nárok zodpovedajúci ušlému zisku, a preto je vylúčené, aby bol takýto nárok v konaní priznaný. Dovolaťel označil rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/385/2012, sp. zn. 7Cdo/120/2015 a sp. zn. 2Cdo/174/2018, od ktorých mal nastať odklon, pričom odvolací súd mal nesprávne právne posúdiť otázku, „či je povinnosťou súdu byť viazaný právnou kvalifikáciou nároku strany sporu, resp. či je súd povinný uplatnený nárok žalobcu v konaní kvalifikovať odchyľne od právneho posúdenia žalobcu na základe ním uvádzaných skutočností, pokiaľ je takáto právna kvalifikácia nesprávna.“

37. Po oboznámení sa s dôvodom, pre ktorý nebola namietaná časť nároku dovolateľovi priznaná, dovolací súd považoval dovolateľom formulovanú (štvrtú) právnu otázku za hypotetickú a teda z hľadiska požiadaviek pre vymedzenie dôvodov dovolania podľa § 432 ods. 1 a 2 CSP, za neprípustnú. Odvolací súd konštatoval, že namietanú časť nároku (samostatne) nepriznáva dovolateľovi z dôvodu, že je obsiahnutá v celkovej (výslednej) priznanej cene za čiastočné vykonanie diela. V namietanom odseku 96 odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolací súd výslovne uviedol, že: „Žalobcom samostatne uplatnený nárok vo faktúre č. 0632003 za stavebné práce vo výške 2.704,64 eura (67.500,- Sk + 11.900,- Sk + 2.080,- Sk) nebol opodstatnený, pretože tento nárok je už zahrnutý vo vyššie uvedenej sume 12.673,54 eura. Rovnako tak žalobca uplatňovaný nárok na ušlý zisk vo výške 9 513,22 eura skutkovo odôvodňoval cenou, ma ktorú má nárok na základe zmluvy, po odpočítaní toho, čo ušetril nevykonaním diela v celom rozsahu. Táto suma však nepredstavuje ušlý zisk, ako sa mylne domnieva žalobca, ale je to práve cena 12 673,54 eura (1 510 000Sk - 928 197 Sk - zálohové platby 200 000 Sk), určená znaleckým posudkom Ing. Schultzovej.“ Pokiaľ odvolací súd ďalej uvádzal, že v prípade, ak by bola dotknutá časť nároku posudzovaná výlučne ako ušlý zisk, neboli k tomu preukázané okolnosti svedčiacie o reálnej výške ušlého zisku, tak toto konštatovanie ani netvorilo kľúčový záver pre zamietnutie predmetnej časti žaloby. Taktiež v kontexte uplatneného nároku žalobcu v priebehu celého konania pred súdmi nižších inštancií, vyznieva táto pasáž odôvodnenia odvolacieho rozsudku málo zrozumiteľne ako aj nadbytočne. Aj z hľadiska argumentácie strán v konaní, znaleckého dokazovania, je zrejmé, že predmetom a podstatou sporu nebola otázka „ušlého zisku“ zhotoviteľa, ale to, na čo mu vznikol nárok voči objednávateľovi v súvislosti s predčasným skončením záväzkového vzťahu strán a či v rámci následného vysporiadania má byť zohľadnená zmluvná cena, alebo cena obvyklá. Dovolaťelom formulovaná právna otázka nebola v danom prípade odvolacím súdom priamo riešená, ani od nej nezáviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie. Z uvedených dôvodov dovolací súd nevzhliadol prípustnosť dovolania v časti podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, s následkom splnenia podmienok pre odmietnutie tejto časti dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

38. Dovolateľ súčasne prípustnosť dovolania vyvodzuje podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dôvodnosť prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd, ako najvyššia súdna autorita, túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

39. Dovolateľ v tejto časti prípustnosť dovolania vyvodzuje podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia zániku záväzku zhotoviteľa ako celku.

Tvrdí, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď zamietol peňažný nárok žalobcu na úhradu zálohovej platby vo výške 11 617,87 eur (350 000 Sk) s odôvodnením, že aj na túto časť ceny diela dopadá zánik záväzku a vysporiadanie podľa § 544 ods. 2 ObZ v spojení s § 548 ods. 2 ObZ. Dovolateľ k tejto časti rozhodnutia formuloval právne otázky, ktoré podľa neho, vo väzbe na konkrétne okolnosti danej veci, v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené. Prvú otázku v znení: „či dodatočná nemožnosť dokončenia diela pre jeho čiastočné vykonanie treťou osobou má za následok zánik celého záväzku alebo iba jeho časti, ktorá zodpovedá nevykonanej časti diela zo strany zhotoviteľa“, považuje dovolací súd z hľadiska námietky o nesprávnom právnom posúdení veci za prípustnú, a to v kontexte rozhodnutia opierajúceho sa o aplikáciu ustanovení § 544 ods. 2 ObZ v spojení s § 548 ods. 2 ObZ.

Dovolateľ (aj) túto právnu otázku položil v súvislosti s namietanou nesprávnou interpretáciou týchto zákonných ustanovení, keďže v tejto časti dovolania z hľadiska právneho posúdenia veci v podstate napáda spôsob peňažného vysporiadania strán odvolacím súdom v zmysle uvedených zákonných ustanovení vo väzbe na súdom konštatovaný zánik záväzku zhotoviteľa v dôsledku dodatočnej nemožnosti plnenia. Podľa dovolacieho súdu však už samotné podradenie skutkových zistení a záverov odvolacím súdom pod uvedenú právnu úpravu správne nie je, a to z nižšie uvedených dôvodov.

40. Zo skutkového stavu vo veci tak ako bol uzavretý pred odvolacím súdom (§ 442 CSP) vyplýva (ods. 87 odôvodnenia), že sporové strany uzavreli zmluvu o dielo, v ktorej zhotovenie celého diela rozdelili do určitých častí, a to podľa predmetu (čl. II, body A až D) a času plnenia (čl. IV, etapa č. 1 až etapa č. 5). Osobitne dohodli platobné podmienky celkovej ceny diela (1 510 000 Sk) s rozdelením na päť platieb, z toho štyri formou záloh (zálohy 1 až 4) a jednu

ako doplatok do výšky celkovej dohodnutej ceny diela, z ktorých nespornými boli prvé dve (zaplatené) zálohy. V poradí tretia záloha (350 000 Sk po odovzdaní a prevzatí oddebnených stenových konštrukcií 1. podlažia) zostala v konaní sporná z hľadiska toho, či zhotoviteľovi na ňu vznikol samostatný čiastkový nárok, bez zahrnutia do celkového vysporiadania strán (ako tvrdí dovolateľ), a to vzhľadom na záver odvolacieho súdu o splnení zmluvne dojednaných podmienok (čl. VIII bod 3 zmluvy o dielo) ešte v dobe trvania zmluvy o dielo, alebo či má byť predmetom (celkového) vysporiadania medzi stranami v súvislosti s ďalším záverom odvolacieho súdu o zániku záväzku žalobcu ako zhotoviteľa uskutočniť dielo pre dodatočnú nemožnosť plnenia (ods. 80 odôvodnenia). Dovolateľ pri formulovaní prvej otázky, ako aj druhej a tretej dovolacej otázky, vychádzal z dôvodnosti aplikácie ustanovení § 544 ods. 2 ObZ a § 548 ods. 2 ObZ na daný prípad. Z týchto ustanovení síce vychádzal pri rozhodovaní vo veci aj odvolací súd, avšak dovolací súd takého právne posúdenie veci nepovažuje za správne.

41. V prvom rade dovolací súd uvádza, že je potrebné poukázať na skutkovú a právnu rovinu priebehu a skončenia obchodného záväzkového vzťahu strán založeného predmetnou zmluvou o dielo. Žalobca v žalobe ako aj v celom priebehu konania tvrdil, že medzi sporovými stranami existoval zmluvný záväzkový vzťah, ktorý skončil v dôsledku odstúpenia od zmluvy o dielo zo strany zhotoviteľa (žalobcu) z viacerých dôvodov omeškania na strane objednávateľa (žalovaného), preto svoje nároky sám kvalifikoval a uplatnil podľa úpravy v § 544 ods. 2 ObZ v spojení s § 548 ods. 2 ObZ. Z tohto stavu prvotne vychádzali aj sudy nižších inšancií tak z dôkazného hľadiska ako aj pri rozhodovaní, pričom odvolací súd

vo svojom predchádzajúcom kasačnom rozhodnutí (z 26.08.2011, sp. zn. 21Cob/34/2011, 21Cob/35/2011) zvažoval ako dôvod zániku záväzkového vzťahu strán len odstúpenie od zmluvy a napokon, až po vykonaní ďalšieho dokazovania, v napadnutom rozhodnutí prijal záver o dodatočnej nemožnosti plnenia na strane zhotoviteľa, pričom práve tento dôvod považoval za príčinu zániku záväzku zhotoviteľa, keď (v ods. 80) uviedol: „...preto záväzok žalobcu ako zhotoviteľa uskutočniť dielo zanikol pre dodatočnú nemožnosť plnenia (por. rozsudok Najvyššieho súdu ČR, Právní rozhledy č. 11/2010).“ Tu je potrebné dodať, že pri tomto závere odvolací súd v napadnutom rozhodnutí nedal zreteľnú odpoveď na to, či dodatočná nemožnosť dokončenia diela zhotoviteľom pre jeho vykonanie vo zvyšnej časti treťou osobou má za následok zánik celého záväzku alebo iba jeho časti, ktorá zodpovedá nevykonanej časti diela zo strany zhotoviteľa.

42. Podľa prof. Ovečkovej „sa žiada rozlišovať medzi zánikom záväzkového vzťahu ako celku a zánikom konkrétnych subjektívnych povinností (dlhu). Záväzkový vzťah ako celok má svoj obsah, ktorý tvoria jednotlivé povinnosti a im zodpovedajúce subjektívne práva. Preto záväzkový vzťah môže zaniknúť len vtedy, ak zaniknú všetky práva a povinnosti tvoriace jeho obsah. Diferencovať treba aj medzi záväzkovým vzťahom a zmluvou. Zmluva je právnou skutočnosťou, ktorá má za následok vznik záväzkového vzťahu. Zánik záväzku nie je zánikom zmluvy ako právnej skutočnosti. ... Tak ako neexistujú jednotné predpoklady pre zánik záväzkov, neexistuje ani jednotný režim právnych následkov zániku záväzku. Ide o viacero rôznych právnych inštitútov, ktoré majú spoločné to, že pri naplnení ich predpokladov záväzok zaniká. Nie je ho možné následne uplatniť, ale ani dohodou zmeniť jeho obsah, či ho inak oživiť. Môže, ale nemusí namiesto neho vzniknúť iný záväzok - môže ísť o zánik záväzku bez toho, aby vznikli ďalšie záväzky (typicky splnenie) alebo zánik záväzku s tým, že na jeho miesto nastupujú ďalšie záväzky, spravidla reštitučnej povahy (záväzok vrátiť si už poskytnuté plnenie) alebo kompenzačnej povahy (záväzok nahradiť škodu).“ (OVEČKOVÁ, O., CSACH, K. Obchodné právo 3. Obchodné záväzky. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer SR, s. r. o., 2023, s. 223).

43. V danom prípade odvolací súd prijal prejudiciálny záver, že záväzok zhotoviteľa nezanikol v dôsledku odstúpenia žalobcu od zmluvy, pričom je zrejmé, že úkon odstúpenia žalobcu urobil po vykonaní časti jeho zmluvného plnenia (zhotoviteľa), na ktoré boli viazané zálohové platby č. 1, 2 a 3. Dôvodom tohto záveru bolo, že odstúpenie žalobcu od zmluvy o dielo, v jeho liste zo 14.10.2003 adresovanom žalovanému, odvolací súd považoval za právne neúčinné z dôvodu jeho obsahovej neurčitosti, a teda z dôvodu absolútnej neplatnosti tohto právneho úkonu (ods. 76 - 79 odôvodnenia). Tento právny záver odvolacieho súdu dovolateľ nenapadol, ako ani následný záver o dodatočnej nemožnosti plnenia, pričom podstata jeho dovolacích námietok smerovala k vyvodeným dôsledkom tohto odvolacím súdom konštatovaného spôsobu zániku záväzku zhotoviteľa, vrátane toho, či išlo o zánik len zvyšnej časti záväzku zhotoviteľa, domnievajúc sa, že aj v takom prípade je na posúdenie časti uplatnených nárokov možná aplikácia § 544 ods. 2 ObZ a § 548 ods. 2 ObZ. Z uvedeného stavu a vymedzenia dovolacích dôvodov (§ 440 CSP) vychádzal pri dovolacom prieskume a rozhodovaní aj dovolací súd.

44. Pokiaľ sa teda dovolateľ v rámci predmetných dovolacích námietok domáha priznania samostatného nároku na zaplatenie ceny časti ním zhotoveného diela, poukazujúc na dojednanie v zmluve o dielo o platobných podmienkach (3. platba, 350 000 Sk), tak dovolací súd pripomína, že išlo o zálohovú platbu. Odvolací súd v napadnutom rozsudku túto platbu posudzoval v rámci nároku na vysporiadanie strán v dôsledku zániku záväzku zhotoviteľa, a to spôsobom vyplývajúcim z úpravy obsiahnutej v § 544 ods. 2 a § 548 ods. 2 ObZ.

Takémuto právnomu posúdeniu však bráni samotný prejudiciálny záver odvolacieho súdu o zániku záväzku zhotoviteľa dodatočnou nemožnosťou jeho plnenia, a to okamihom zhotovenia (zvyšnej časti) diela treťou osobou podľa pokynu objednávateľa. Dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého pokiaľ § 354 ObZ stanovuje, že pri zániku záväzku pre nemožnosť plnenia alebo jeho časti nastávajú obdobné účinky uvedené v § 351 ObZ, tak tieto účinky nemožno ani výkladom rozširovať na iné účinky, upravené v iných ustanoveniach zákona v súvislosti s odstúpením od zmluvy, teda ani na

účinky odstúpenia od zmluvy pre omeškanie objednávateľa podľa § 548 ods. 2 ObZ. Toto ustanovenie je špeciálnou normou k ustanoveniu § 548 ods. 1 ObZ a upravuje výnimku z pravidla, podľa ktorého nárok na cenu diela vzniká vykonaním diela, a to iba v prípade odstúpenia zhotoviteľa od zmluvy pre omeškanie objednávateľa. Taktiež z povahy veci nemožno spôsobom upraveným v § 548 ods. 2 ObZ postupovať pri zániku záväzku vykonať dielo v dôsledku dodatočnej nemožnosti plnenia. V otázkach, ktoré neupravuje špeciálne ustanovenie § 544 ObZ, sa riadi majetkové vyrovnanie medzi stranami zmluvy pri zániku záväzku v dôsledku dodatočnej nemožnosti plnenia všeobecnou úpravou obsiahnutou v ustanovení § 351 ObZ v spojení s § 354 ObZ.

To platí aj pre poskytnutú zálohu na cenu diela (obdobne rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32 Cdo 2131/2012 z 13.11.2012).

45. Pokiaľ ide o dôsledky nesplnenia zmluvy o dielo, je potrebné prihliadnuť na osobitosti tejto problematiky. „Pri zániku zmluvy pre dodatočnú nemožnosť plnenia platia všeobecné právne následky.“ (Kopáč, L. Obchodní kontrakty, II. diel, Praha: Prospektrum, 1994, s. 491).

46. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd považoval v danej veci za významné to, že žalobca časť svojho záväzku zhotoviteľa splnil, avšak odvolacím súdom zistené následné omeškanie žalovaného (o. i. s vyplatením dohodnutej zálohovej platby č. 3) sa nepremietlo do predčasného skončenia záväzkového vzťahu strán (ex nunc) odstúpením zo strany zhotoviteľa, vzhľadom na konštatovanú neplatnosť úkonu odstúpenia žalobcu od zmluvy, v dôsledku čoho tento právny vzťah zo zmluvy o dielo medzi stranami (aj v dobe po neplatne vykonanom odstúpení) naďalej trval. V jeho ďalšom priebehu však žalovaný ako objednávateľ fakticky zabránil žalobcovi ako zhotoviteľovi dielo vo zvyšnej časti podľa zmluvy vykonať (zhotoviť a odovzdať), pričom z týchto okolností odvolací súd vyvodil a prijal právny záver o dodatočnej nemožnosti plnenia zmluvy o dielo ako dôvode zániku záväzku zhotoviteľa.

47. Pokiaľ ide o dodatočnú nemožnosť plnenia, je potrebné aj vo všeobecnosti uviesť, že nastáva vtedy, ak sa plnenie stane nemožným až následne, čo nespôsobuje neplatnosť právneho úkonu (tu zmluvy o dielo), ale zánik záväzku z neho vyplývajúceho. Teda dôvodom zániku záväzku je tu samotná dodatočná nemožnosť plnenia. „Následky nemožnosti plnenia nastávajú ex lege, teda aj vtedy, ak by si ich strany nedohodli v zmluve. ... Dodatočnú nemožnosť plnenia ako dôvod zániku záväzku upravuje všeobecne Občiansky zákonník (§ 575 až 577 OZ). Obchodný zákonník upravuje len niektoré osobitné pravidlá o dodatočnej nemožnosti plnenia (§ 352 až 354 OBZ). ... Rozlišuje sa aj podľa rozsahu, v ktorom nemožnosť postihuje záväzok. ... Nemožnosť plnenia vyvoláva rovnaké následky ako odstúpenie od zmluvy. Dochádza tak k zániku nesplnených záväzkov, vzniku reštitučnej povinnosti a pretrvanie niektorých záväzkov (§ 354 OBZ). Nie je však potrebný žiadny úkon, ktorým by sa od zmluvy odstúpilo.“ (OVEČKOVÁ, O., CSACH, K. Obchodné právo 3. Obchodné záväzky. 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer SR, s. r. o., 2023, s. 232 - 233).

48. Z ustanovenia § 352 ods. 3 ObZ vyplýva čiastočná nemožnosť plnenia, teda následky dodatočnej nemožnosti plnenia nastanú len v tom rozsahu, v akom sa stane záväzok nemožným. Je potrebné rozlišovať medzi tou časťou plnenia, ktorá je postihnutá (dodatočnou) nemožnosťou plnenia a zvyšnou časťou záväzku. V danom prípade možno konštatovať, že išlo o tzv. faktickú dodatočnú nemožnosť (zvyšnej) časti plnenia na strane zhotoviteľa. Pokiaľ ide o právne účinky, dodatočnou nemožnosťou časti plnenia došlo k zániku zvyšnej časti plnenia zhotoviteľa, teda len v tom rozsahu a v tej časti, v ktorej objednávateľ žalobcovi zabránil v ďalšom plnení diela tým, že týmto plnením namiesto zmluvného zhotoviteľa poveril tretiu osobu. K zániku tejto časti záväzku zhotoviteľa došlo okamihom vykonania zvyšnej časti diela tretou osobou. Podľa dovolacieho súdu teda vo vzťahu k časti diela vykonaného zhotoviteľom zanikol záväzok zhotoviteľa voči objednávateľovi jeho splnením a vo zvyšnej časti dodatočnou nemožnosťou plnenia. V nadväznosti na vyššie uvedené v odpovedi na prvú otázku dovolateľa teda dovolací súd čiastočne uzatvára, že v danom prípade dodatočná nemožnosť dokončenia diela zhotoviteľom pre jeho čiastočné vykonanie tretou osobou mala za následok zánik

tej časti záväzku, ktorá zodpovedá nevykonanej časti diela zo strany zhotoviteľa.

49. Podľa dovolacieho súdu k zániku zvyšnej časti záväzku zhotoviteľa došlo až okamihom jeho splnenia treťou osobou, ktorá na pokyn objednávateľa dielo vo zvyšnej časti vykonala (zhotovila a odovzdala) namiesto zhotoviteľa. Do tohto času zmluva o dielo medzi stranami trvala, pričom pre aplikáciu § 548 ods. 2 ObZ nebolo postačujúce, že odvolací súd vo vzťahu k tomuto štádiu záväzkového vzťahu strán konštatoval omeškanie na strane žalobcu, resp. dôvody pre odstúpenie žalobcu od zmluvy. K žiadnemu platnému odstúpeniu od zmluvy o dielo však nedošlo. Obchodný zákonník upravuje nároky zhotoviteľa podľa § 548 ods. 2 ObZ vo väzbe na zánik záväzku zhotoviteľa v prípade jeho odstúpenia od zmluvy pre omeškanie objednávateľa. Ako už bolo povedané vyššie, pre aplikáciu uvedeného zákonného ustanovenia neboli splnené podmienky uvedené v hypotéze tohto zákonného ustanovenia, keďže k zániku zvyšnej časti záväzku na strane zhotoviteľa došlo až v čase zhotovenia a odovzdania diela treťou osobou, a to v dôsledku dodatočnej nemožnosti plnenia, a nie v dôsledku odstúpenia zo strany zhotoviteľa.

50. Dovolací súd považuje v danom prípade za vhodné zvolený, v danej veci primeraný odkaz odvolacieho súdu na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, publikované v časopise Právní rozhledy č. 11/2010 (tento odkaz uvádza napr. aj komentár prof. Ovečkovej v systéme Aspi k § 352 ObZ, pozn. dovolacieho súdu), podľa ktorého „(p)okiaľ objednávateľ nechá dokončiť dielo treťou osobou, zaniká tým záväzok zhotoviteľa uskutočniť dielo pre dodatočnú nemožnosť plnenia“. Tu dovolací súd upresňuje, že ide o rozsudok sp. zn. 23 Cdo 4092/2007 z 29.10.2009, v zmysle ktorého (v slovenskom preklade, pozn. dovolacieho súdu): „Pretože nedošlo k odovzdaniu a prevzatíu diela, trval záväzok žalobcu vykonať dielo riadne. Skutočnosť, že žalovaná žalobcovi oznámila, že jeho prítomnosť na predmetnej stavbe je nežiaduca ... a že nechala dielo dokončiť treťou osobou, nemala za následok splnenie záväzku žalobcu, ale v dôsledku tejto skutočnosti záväzok zanikol pre dodatočnú nemožnosť plnenia (§ 352 a nasl. ObZ v spojení s § 575 OZ). Povinnosť žalobcu vykonať dielo riadne teda zanikla v okamihu, kedy bolo dielo dokončené treťou osobou, a to pre nemožnosť plnenia“.

51. Podľa § 354 ObZ, pri zániku záväzku pre nemožnosť plnenia alebo jeho časti nastávajú obdobne účinky uvedené v § 351.

52. Podľa § 351 ods. 1 a 2 ObZ, odstúpením od zmluvy zanikajú všetky práva a povinnosti strán zo zmluvy. Odstúpenie od zmluvy sa však nedotýka nároku na náhradu škody vzniknutej porušením zmluvy, ani zmluvných ustanovení týkajúcich sa voľby práva alebo voľby tohto zákona podľa § 262, riešenia sporov medzi zmluvnými stranami a iných ustanovení, ktoré podľa prejavenej vôle strán alebo vzhľadom na svoju povahu majú trvať aj po ukončení zmluvy.

(2) Strana, ktorej pred odstúpením od zmluvy poskytla plnenie druhá strana, toto plnenie vráti; pri peňažnom záväzku spolu s úrokmi vo výške dojednanej v zmluve pre tento prípad, inak ustanovenej podľa § 502. Ak vracia plnenie strana, ktorá odstúpila od zmluvy, má nárok na úhradu nákladov s tým spojených.

53. Z judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že peňažná náhrada pri vzájomnom vysporiadaní záväzkového vzťahu podľa § 351 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktorú je strana povinná zaplatiť druhej strane za plnenie prijaté pred odstúpením od zmluvy, zodpovedá cene pôvodne zmluvne dohodnutého plnenia. (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. mája 2019, sp. zn. 3Obdo/80/2019, publikované pod č. 63 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 4, ročník 2020).

54. Už vyššie uvedené implikuje, že na druhú a tretiu otázku dovolateľa dovolací súd nemôže odpovedať v zmysle právneho názoru prezentovaného dovolateľom, keďže tieto otázky sú viazané na právnu úpravu obsiahnutú v § 544 ods. 2 a § 548 ods. 2 ObZ, ktorú pri vysporiadaní strán v súvislosti so zánikom záväzku zhotoviteľa, pre dodatočnú nemožnosť zvyšnej časti plnenia, v danom prípade použiť nemožno.

Tieto otázky dovolací súd vo vzťahu k dovolaním napadnutej časti rozhodnutia odvolacieho súdu nepovažoval za prípustné tiež z dôvodu, že od ich správneho vyriešenia nezáviselo napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Právne závery odvolacieho súdu, pokiaľ neaplikoval na zistený skutkový stav správnu právnu úpravu, je potrebné považovať nielen za nesprávne právne posúdenie veci, ale aj za závery predčasné. Dovolateľ navyiac v súvislosti s odôvodnením vzájomného peňažného vysporiadania strán odvolacím súdom vytkol napadnutému rozhodnutiu aj jeho vnútornú rozpornosť a nepreskúmateľnosť.

Za takého stavu dovolací súd nemohol vec právne posudzovať a (namiesto odvolacieho súdu) vyriešiť dotknuté právne otázky formulované dovolateľom, interpretujúc pritom dovolateľom ponúkanú právnu úpravu, ktorú však dovolací súd považuje vo veci za nesprávne právne posúdenie primárne z hľadiska jej aplikácie na skutkový stav vo veci.

55. Dovolací súd len pre úplnosť dodáva, že odvolací súd, bez ohľadu na to, či vychádzal zo zániku záväzku ako celku alebo zo zániku záväzku len v predmetnej časti, na ktorú sa vzťahuje dodatočná nemožnosť plnenia (čo z odôvodnenia rozhodnutia nie je zreteľné), priznal žalobcovi peňažný nárok vo výške 11 617,87 eur (350 000 Sk) s tým, že (podľa ods. 98 odôvodnenia) túto sumu zahrnul do celkovej priznanej ceny (12 673,54 eur), od ktorej následne odpočítaval to, čo mal zhotoviteľ ušetriť nevykonaním diela v plnom rozsahu. Odvolací súd konštatoval, že žalobcovi vznikol nárok na zmluvnú cenu diela po odpočítaní toho, čo ušetril nevykonaním diela v celom rozsahu, pričom suma zálohovej platby je zahrnutá v celkovej cene za vykonanie diela, pretože preddavok na cenu za dielo je súčasťou celkovej ceny za vykonané dielo. V súvislosti s prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ súčasne namietal aj spôsob výpočtu nároku podľa § 548 ods. 2 ObZ. Nesprávnosť mala spočívať v tom, že odvolací súd od dohodnutej ceny diela neodpočítal len to, čo zhotoviteľ ušetril nevykonaním diela, ale nesprávne odpočítal aj časť zmluvne dohodnutej ceny pripadajúcej na nedokončenú časť diela. Odvolací súd teda podľa dovolateľa nesprávne odpočítal časť ceny diela, v ktorej je obsiahnutý aj zmluvne dohodnutý zisk zhotoviteľa.

56. Dovolací súd v tejto časti sumarizujúc uvádza, že z kontextu celého dovolania je možné vyznamenať, že dovolateľ v podstate namietal nesprávnosť interpretácie právnych ustanovení § 544 ods. 2 ObZ v spojení s § 548 ods. 2 ObZ aplikovaných na predmetnú situáciu.

Dovolací súd v tejto časti dovolania vzhliadol vadu nesprávneho právneho posúdenia veci, avšak z hľadiska aplikácie uvedenej právnej úpravy. Nesprávnosť spočíva v (inak správnom) aplikovaní inštitútu dodatočnej nemožnosti plnenia podľa § 352 a nasl. ObZ v súvislosti so spôsobom vysporiadania nárokov strán sporu podľa § 544 ods. 2 ObZ v spojení s § 548 ods. 2 ObZ. Z ustanovenia § 354 ObZ totiž vyplýva, že pri zániku záväzku pre nemožnosť plnenia alebo jeho časti nastávajú obdobne účinky uvedené v § 351 ObZ, podľa ktorého sa má postupovať pri spôsobe vysporiadania nárokov strán v danom spore (podporne rozsudok Najvyššieho súdu ČR

sp. zn. 32 Cdo 2131/2012 z 13. novembra 2012). Odkaz na účinky stanovené v § 351 znamená predovšetkým zachovanie určitých práv zo zmluvy aj po zániku záväzku. Ak došlo k čiastočnému plneniu pred zánikom, je povinná tá zmluvná strana, ktorá plnenie prijala, vrátiť ho druhej strane. Ustanovenie § 354 ObZ je dispozitívne, a preto sa zmluvné strany môžu od neho odchýliť alebo ho môžu vylúčiť, čo sa v danom prípade nestalo. Aplikovanie § 548 ods. 2 ObZ, ako špeciálneho ustanovenia vo vzťahu k § 548 ods. 1 ObZ, nie je za daných okolností možné, nakoľko toto ustanovenie upravuje spôsob vysporiadania pri odstúpení od zmluvy pre omeškanie objednávateľa, čo v tomto prípade nenastalo, keďže odvolací súd skutkovo uzavrel, že odstúpenie od zmluvy je neurčité, v dôsledku čoho bolo právne posúdené ako absolútne neplatné.

57. Keďže odvolací súd aplikoval na zistený skutkový stav nesprávnu právnu úpravu, čím zaťažil konanie vadou nesprávneho právneho posúdenia, založil prípustnosť a dôvodnosť dovolania v časti podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Uvedené samotné predstavuje dôvod na zrušenie dovolaním napadnutej časti rozhodnutia odvolacieho súdu a vrátenie mu veci na ďalšie konanie, v ktorom bude potrebné na vysporiadanie dotknutých nárokov sporových strán aplikovať § 351 ObZ vo väzbe na § 354 ObZ.

K prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP

58. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Relevantnými znakmi, charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle tohto ustanovenia, sú zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov.

59. Keďže dovolateľ v rozhodovanej veci vyvodzoval prípustnosť dovolania aj z dôvodov zodpovedajúcich ustanoveniu § 420 písm. f) CSP, dovolací súd skúmal z vyššie uvedených hľadísk, či došlo v konaní k takejto vade zmätočnosti. Dovolateľ predovšetkým namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je prekvapivé z dôvodu, že odvolací súd posúdil zánik záväzku zhotoviteľa výlučne v kontexte inštitútu dodatočnej nemožnosti plnenia, pričom v predošlom konaní sa súdy nižších inštancií touto otázkou nezaoberali a uvedenú právnu kvalifikáciu odvolací súd nenaznačil ani na ním nariadených a vykonaných pojednávaniach v odvolacom konaní. K namietanej vade zmätočnosti malo dôjsť aj v súvislosti s nedostatočným a svojvoľným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu v časti týkajúcej sa výpočtu uplatneného nároku podľa § 548 ods. 2 ObZ a v časti posúdenia samostatného nároku na peňažnú náhradu za odcudzené kovové stojky.

60. Vzhľadom k vyššie konštatovanej čiastočnej prípustnosti a dôvodnosti dovolania pre nesprávne právne posúdenie veci týkajúceho sa časti súdmi nižších inštancií zamietnutých nárokov žalobcu, dovolací súd primárne uvádza, že v dôsledku toho považuje vyjadrovanie sa k námietkam nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku za bezúčelné. Nakoľko odvolací súd vychádzal v relevantnej časti z nesprávneho právneho posúdenia veci, je nadbytočné skúmať dostatočnosť a preskúmateľnosť ním formulovaných záverov v kontexte posúdenia prípustnosti a dôvodnosti dovolania vo vzťahu k namietaným vadám zmätočnosti (§ 420 písm. f) CSP).

61. Dovolací súd však považuje za potrebné vyjadriť sa k opodstatnenosti námietky dovolateľa, podľa ktorej je rozhodnutie odvolacieho súdu prekvapivé. Zo základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva aj zákaz tzv. prekvapivých rozhodnutí. O prekvapivé rozhodnutie ide aj v prípade, ak inštančne nadriadený (spravidla odvolací) súd úplne alebo podstatne zmení právne východiská, podľa ktorých bola vec dosiaľ posudzovaná, a neumožní účastníkom vyjadriť sa k tejto zmene. Typicky pôjde o zmenu právnej kvalifikácie relevantných skutkových zistení alebo rozhodujúcich skutkových okolností, a to za situácie, keď počas konania predchádzajúceho takejto zmene nemali strany pochybnosť o inej, dovtedy zvažovanej kvalifikácii (vychádzajúc z priamej informácie súdu alebo z iných podstatných skutočností). Prekvapivosť rozhodnutia môže spočívať v aplikácii právnej normy, ktorá dosiaľ v konaní nebola použitá sporovými stranami ani súdom, alebo v zmene právneho názoru súdu vyvolanej dôkazom vykonaným alebo skutočnosťou zistenou až v odvolacom konaní, ku ktorým sa účastník nemal možnosť vyjadriť. Posúdenie, či v danom prípade ide o prekvapivé rozhodnutie, bude vždy závisieť od konkrétnych skutkových okolností. Iba odlišná interpretácia totožného zákonného ustanovenia aplikovaného na zhodný skutkový stav nemôže spôsobiť prekvapivosť napadnutého rozhodnutia. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 52/2019 z 1. apríla 2020).

62. Uvedené kritériá prekvapivého rozhodnutia boli v danom prípade splnené. Odvolaciemu súdu je v danom prípade potrebné vytknúť jeho procesný postup, ktorým neupovedomil

strany o aplikácii právnej úpravy, ktorá dosiaľ v konaní nebola použitá sporovými stranami ani súdom, a to týkajúcej sa dodatočnej nemožnosti plnenia ako dôvodu zániku záväzku na strane zhotoviteľa. Z konania predchádzajúceho napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu je zrejmé, že odvolací súd na prvom odvolacom pojednávaní síce uviedol svoj predbežný názor v úvahe o posudzovaní platnosti odstúpenia žalobcu od zmluvy, v ďalšom konaní, napriek vykonaniu viacerých odvolacích pojednávaní, však už stranám neoznámil možné odlišné právne posúdenie týkajúce sa dodatočnej nemožnosti plnenia. Tu nemožno znížiť intenzitu tohto pochybenia odvolacieho súdu tým, že vo výsledku pri právnom posúdení vysporiadania strán

aj tak (nesprávne) aplikoval dovtedy nižšími súdmi aplikovanú právnu úpravu § 544 ods. 2 a § 548 ods. 2 ObZ, vtedy však vo väzbe na odstúpenie od zmluvy. Rovnako bez vplyvu na zistenú vadu zmätočnosti z hľadiska dodržania zákonného procesného postupu v celom konaní, ktorého výsledkom bolo napadnuté rozhodnutie je to, že dovolateľ bol predbežne dovolacím súdom upovedomený o prejudiciálnom posudzovaní platnosti odstúpenia od zmluvy o dielo.

Takýto postup však nebol odvolacím súdom realizovaný ohľadom jeho následného právneho posúdenia zániku záväzku zhotoviteľa pre dodatočnú nemožnosť zvyšku plnenia, t. j. z celkom odlišných právnych dôvodov, na ktoré dovolateľ nemal možnosť do skončenia dokazovania,

resp. do štádia záverečných rečí pred odvolacím súdom na nariadených pojednávaniach, nijako reagovať. Odvolací súd teda pri posúdení zániku záväzku zhotoviteľa (novo) v kontexte dodatočnej nemožnosti plnenia založil svoje rozhodnutie na objektívne „nečakaných“ právnych záveroch. Dovolací súd len pre úplnosť poznamenáva, že pokiaľ odvolací súd dodatočnú nemožnosť plnenia nesprávne spojil s aplikáciou ust. § 548 ods. 2 ObZ, tak samotné nesprávne právne posúdenie veci vadu zmätočnosti nezakladá.

63. Dovolací súd k námietke týkajúcej sa odôvodnenia zamietnutia nároku na náhradu

za odcudzené stojky uvádza, že odvolací súd mal skutkovo za preukázané, že pri uvedení typu stojok v súvisiacom trestnom konaní žalobca uvádzal typ stojok 1900-3425 a v predmetnom konaní sa dožadoval náhrady za odcudzené stojky typu 1900-3400, ktoré sú v inej hodnote

(3 165,60 Sk) ako ním tvrdené odcudzené stojky v trestnom konaní (2 943,60 Sk).

Na základe takto zisteného skutkového stavu, ktorým je dovolací súd viazaný (§ 442 CSP), odvolací súd prijal záver, že žalobca nepreukázal, aké stojky mu boli odcudzené a tiež nepreukázal, že faktúry, ktoré k žalobe predložil, sa týkali tých stojok, ktoré boli odcudzené.

Nakoľko odvolací súd nemal za kumulatívne preukázané všeobecné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu, uplatnený nárok dovolateľovi nepriznal. Z uvedeného nebolo možné prijať záver o zmätočnosťnej vade týkajúcej sa nedostatočného odôvodnenia tejto časti rozhodnutia v na to potrebnej intenzite. Pokiaľ odvolací súd pri rozhodovaní vzhladol a vyhodnotil určité skutkové rozpory v tvrdeniach a dôkazoch produkovaných žalobcom k uvedenému nároku, ide o skutkovú rovinu konania a rozhodovania súdu, ktorá prípustnosť dovolania z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá. Tu možno len na okraj k odôvodneniu odvolacieho súdu poznamenať, že je potrebné rozlišovať medzi vznikom škody a výškou škody, tieto kategórie z dôkazného hľadiska nemožno zamieňať ani stotožňovať.

64. Od porušenia práva na spravodlivý súdny proces v dôsledku arbitrárnosti a nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia treba rozlišovať situáciu, keď síce odvolací súd svoje rozhodnutie adekvátne odôvodnil, avšak jeho závery vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. O uvedený prípad ide v časti vytýkaného nesprávneho právneho posúdenia veci aj v tu posudzovanom spore, v dôsledku čoho dovolací súd v tejto časti nezistil prípustnosť

ako ani dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

65. Podľa § 449 ods. 1 CSP, ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší.

66. Podľa § 450 CSP, ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí.

67. Podľa § 455 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

68. Z vyššie uvedených dôvodov nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 421 ods. 1 CSP) ako aj zistenej zmätočnej vady (§ 420 písm. f/ CSP), dovolací súd konštatoval čiastočnú prípustnosť ako aj dôvodnosť dovolania, v dôsledku čoho rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil vo výroku vo veci samej ako aj v na ňom závislých výrokoch o náhrade trov konania. Vzhľadom na uvedené zrušujúce rozhodnutie dovolací súd už samostatne vo výrokovej časti nerozhodoval o odmietnutí dovolania vo zvyšnej časti pre jeho neprípustnosť (§ 447 písm. c/, f/ CSP).

69. Úlohou odvolacieho súdu v ďalšom konaní a pri novom rozhodovaní bude v rozsahu zrušenia opätovne sa zaoberať zvyšnými nárokmi žalobcu a pri vysporiadaní strán v dotknutej časti nárokov žalobcu postupovať podľa vyššie uvedenej právnej úpravy zodpovedajúcej záveru o zániku zvyšnej časti záväzku zhotoviteľa v dôsledku dodatočnej nemožnosti plnenia.

Odvolací súd sa pritom v odôvodnení svojho nového rozhodnutia najmä jednoznačne vyjadrí, čo zostalo predmetom sporu medzi stranami, ktoré uplatnené nároky, a znovu ich právne posúdi. Súčasťou náležitého odôvodnenia rozhodnutia musí byť v dotknutej časti zreteľné vysvetlenie kritérií vzájomného vysporiadania strán v zmysle § 351 ObZ vo väzbe na § 354 ObZ, za rešpektovania vyššie uvedeného záväzného právneho názoru dovolacieho súdu.

Keďže do napadnutého výroku o „zmene“ prvoinštančného rozhodnutia o zamietnutí zvyšnej časti žaloby odvolací súd zahrnul aj samostatný nárok na náhradu za odcudzené „stojky“, hoci v zmysle § 387 ods. 1 CSP malo ísť o rozhodnutie o potvrdení prvoinštančného rozhodnutia zamietajúceho túto časť nároku žalobcu, bude potrebné aj o tomto nároku žalobcu opätovne rozhodnúť, a to procesne správnym spôsobom.

70. Vzhľadom na zrušenie dovolaním napadnutej časti meritórneho rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj výrokov II. až V., dovolací súd nerozhodol o odklade ich právoplatnosti, a to bez uvedenia takého rozhodnutia vo výrokovej časti, čo je v súlade s doterajšou ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu.

71. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

72. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.